

Legislația privind organizarea judiciară

actualizat decembrie 2024

Ediție coordonată și prefăcută de
conf. univ. dr. Paul Pop

Editura C.H. Beck
București 2024

Cuprins

Cuvânt-înainte.....	V
1. Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară	1
2. Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor	62
3. Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii.....	201
4. Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești	256
5. Regulamentul de ordine interioară al parchetelor	341
6. Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice	487
7. Legea nr. 393/2023 privind statutul asistentului judecătorului	527
Note privind modificări terminologice	541

1. Legea privind organizarea judiciară**nr. 304/2022**

(M.Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022)

cu modificările și completările aduse prin: **O.U.G. nr. 34/2023** privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (M.Of. nr. 415 din 15 mai 2023); **O.U.G. nr. 127/2023** pentru modificarea și completarea unor acte normative, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri bugetare (M.Of. nr. 1197 din 29 decembrie 2023); **Legea nr. 214/2024** privind utilizarea semnăturii electronice, a mărcii temporale și prestarea serviciilor de încredere bazate pe acestea (M.Of. nr. 647 din 8 iulie 2024)

Cuprins**Art.**

Titlul I. Dispoziții generale.....	1-19
Capitolul I. Principiile organizării judiciare.....	1-7
Capitolul II. Accesul la justiție	8-11
Capitolul III. Dispoziții generale privind procedura judiciară	12-19
Titlul II. Instanțele judecătorești	20-65
Capitolul I. Înalta Curte de Casație și Justiție	20-38
Secțiunea 1. Organizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție	20-22
Secțiunea a 2-a. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție	23-29
Secțiunea a 3-a. Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție	30-33
Secțiunea a 4-a. Completurile de judecată	34-38
Capitolul II. Curțile de apel, tribunalele, tribunalele specializate și judecătoriile	39-60
Secțiunea 1. Organizarea curților de apel, a tribunalelor, a tribunalelor specializate și a judecătoriilor	39-47
Secțiunea a 2-a. Conducerea instanțelor judecătorești	48-56
Secțiunea a 3-a. Completurile de judecată	57-60
Capitolul III. Instanțele militare	61-65
Titlul III. Ministerul Public.....	66-113
Capitolul I. Atribuțiile Ministerului Public	66-74
Capitolul II. Organizarea Ministerului Public	75-113
Secțiunea 1. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție	75-84
Secțiunea a 2-a. Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism	85-92

Secțiunea a 3-a. Direcția Națională Anticorupție	93-99
Secțiunea a 4-a. Parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătorii	100-108
Secțiunea a 5-a. Organizarea parchetelor militare.....	109-113
Titlul IV. Organizarea și funcționarea Institutului Național al Magistraturii.....	114-120
Titlul V. Asistenții judiciari	121-126
Titlul VI. Compartimentele auxiliare de specialitate din cadrul instanțelor și al parchetelor	127-131
Titlul VII. Paza instanțelor judecătorești și a parchetelor și protecția magistraților	132-135
Titlul VIII. Gestiunea economico-financiară și administrativă a instanțelor și parchetelor	136-148
Capitolul I. Organizarea departamentului economico-financiar și administrativ	136-141
Capitolul II. Bugetele instanțelor și parchetelor.....	142-148
Titlul IX. Dispoziții tranzitorii și finale	149-168
Anexe	

Titlul I. Dispoziții generale

Capitolul I. Principiile organizării judiciare

Art. 1. (1) Organizarea judiciară reprezintă ansamblul de principii și reguli care guvernează funcționarea instanțelor judecătorești și parchetelor în activitatea judiciară, în scopul garantării respectării Constituției României, republicată, și realizării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei prin înfăptuirea justiției ca serviciu public.

(2) Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

(3) Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției și contribuie la buna organizare și administrare a justiției prin atribuțiile și competențele sale.

(4) Ministerul Public reprezintă în activitatea judiciară interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor, exercitându-și atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

Art. 2. (1) Justiția se înfăptuiește de către judecători în numele legii, este unică, imparțială și egală pentru toți.

(2) Justiția se realizează prin următoarele instanțe judecătorești:

- Înalta Curte de Casație și Justiție;
- curți de apel;

We know
books

- c) tribunale;
- d) tribunale specializate;
- e) instanțe militare;
- f) judecătoria.

Art. 3. Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.

Art. 4. Competența organelor judiciare și procedura judiciară sunt stabilite de lege.

Art. 5. (1) Ministerul Justiției contribuie la buna organizare și administrare a justiției ca serviciu public și exercită atribuțiile de autoritate centrală în domeniul cooperării judiciare internaționale, în limita competențelor prevăzute de lege în sarcina sa.

(2) Ministrul justiției exercită autoritatea constituțională sub care își desfășoară activitatea procurorii, în limita competențelor prevăzute de lege în sarcina sa.

(3) Ministerul Justiției și Consiliul Superior al Magistraturii cooperează loial în exercitarea propriilor competențe referitoare la buna organizare și administrare a justiției ca serviciu public.

Art. 6. Cooperarea instituțională între instanțele judecătorești și parchete, pe de o parte, precum și între instanțele judecătorești sau parchete și orice altă autoritate publică, pe de altă parte, precum și actele administrative extrajudiciare care îmbracă aceste forme de cooperare ori care sunt emise unilateral și care privesc sau afectează desfășurarea procedurilor judiciare, se realizează, respectiv se încheie și se emit cu respectarea garanțiilor procesuale și a drepturilor părților și ale subiecților procesuali.

Art. 7. Existența și conținutul actelor prevăzute la art. 6 sunt informații de interes public la care accesul liber este garantat, prin derogare de la prevederile art. 12 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare.

Capitolul II. Accesul la justiție

Art. 8. (1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime în exercitarea dreptului său la un proces echitabil.

(2) Accesul la justiție nu poate fi îngrădit.

Art. 9. (1) Toate persoanele sunt egale în fața legii, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Justiția se realizează în mod egal pentru toți, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, avere, origine, stare de sănătate ori condiție socială sau de orice alte criterii discriminatorii.

Art. 10. Configurația sălii de judecată trebuie să reflecte principiul egalității de arme în ceea ce privește așezarea judecătorului, procurorilor și avocaților.

Art. 11. Asistența judiciară internațională se solicită sau se acordă în condițiile prevăzute de lege, de tratatele internaționale la care România este parte sau, după caz, pe bază de reciprocitate.

Capitolul III. Dispoziții generale privind procedura judiciară

Art. 12. (1) Toate persoanele au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, de către o instanță imparțială și independentă, constituită potrivit legii.

(2) Pe perioada decretării stării de asediu sau a stării de urgență, în condițiile art. 93 din Constituția României, republicată, activitatea judiciară se desfășoară în condițiile actelor normative care le instituie și guvernează.

Art. 13. Activitatea de judecată se desfășoară cu respectarea principiilor distribuirii aleatorii a dosarelor și continuității, cu excepția situațiilor în care judecătorul nu poate participa la judecată din motive obiective.

Art. 14. (1) Ședințele de judecată sunt publice, în afară de cazurile prevăzute de lege. Pronunțarea hotărârilor se face în ședință publică, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(2) În cazurile și condițiile prevăzute de lege, procedurile desfășurate prin mijloace tehnice de comunicare la distanță sunt considerate publice.

Art. 15. (1) Ședințele de judecată se înregistrează de către instanță prin mijloace tehnice video sau audio.

(2) În cursul ședinței de judecată, grefierul ia note cu privire la desfășurarea procesului. Părțile pot cere citirea notelor și vizarea lor de către președinte.

(3) După terminarea ședinței de judecată, participanții la proces primesc, la cerere, câte o copie de pe notele grefierului.

(4) Transcrierile susținerilor verbale din timpul procesului efectuate în mod automat prin intermediul tehnologiei informației, dacă o astfel de tehnologie a fost implementată la nivelul instanței, vor fi înmânate părților la cerere, prin grija grefei, în condițiile Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

(5) Dosarele cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești se întocmesc și se arhivează în format hârtie.

(6) Fără a aduce atingere dispozițiilor alin. (5), la nivelul instanțelor judecătorești se implementează, în condițiile stabilite prin regulament adoptat prin ordin comun al ministrului justiției și al președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, Dosarul Electronic Național, de natură să permită, cu respectarea legii, accesul părților, prin internet, la dosarul cauzei, comunicarea electronică a actelor de procedură, precum și posibilitatea depunerii, în aceeași modalitate, a unor acte la dosarul cauzei.

Art. 16. (1) Procedura judiciară se desfășoară în limba română.

(2) Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă, în fața instanțelor de judecată, în condițiile prezentei legi.

(3) În cazul în care una sau mai multe părți solicită să se exprime în limba maternă, instanța de judecată trebuie să asigure, în mod gratuit, folosirea unui interpret sau traducător autorizat.

(4) În situația în care toate părțile solicită sau sunt de acord să se exprime în limba maternă, instanța de judecată trebuie să asigure exercitarea acestui drept, precum și buna administrare a justiției, cu respectarea principiilor contradictorialității, oralității și publicității.

(5) Cererile și actele procedurale se întocmesc numai în limba română.

(6) Dezbaterile purtate de părți în limba maternă se înregistrează, consemnându-se în limba română, în condițiile art. 15 alin. (2). Obiecțiile formulate de cei interesați cu privire la traduceri și consemnarea acestora se rezolvă de instanța de judecată până la încheierea dezbaterilor din acel dosar, consemnându-se în încheierea de ședință.

(7) Interpretul sau traducătorul va semna pe toate actele întocmite, pentru conformitate, atunci când acestea au fost redactate sau consemnarea s-a făcut în baza traducerii sale.

Art. 17. Dreptul la apărare este garantat. În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie reprezentate sau, după caz, asistate de un apărător, ales sau numit din oficiu, potrivit legii.

Art. 18. (1) Hotărârile judecătorești trebuie respectate și duse la îndeplinire în condițiile legii.

(2) Hotărârile judecătorești pot fi desființate sau modificate numai în căile de atac prevăzute de lege și exercitate conform dispozițiilor legale.

(3)¹⁾ Hotărârile judecătorești pot fi semnate și cu semnătură electronică calificată sau cu semnătură electronică avansată bazată pe un certificat emis de o autoritate sau o instituție publică din România.

Art. 19. (1) În cazul completului format din 2 judecători, dacă aceștia nu ajung la un acord asupra hotărârii ce urmează a se pronunța, procesul se judecă din nou în complet de divergență, în condițiile legii. Completul de divergență se constituie prin includerea, în completul de judecată, a judecătorului din planificarea de permanență.

(2) Judecătorul din planificarea de permanență asigură compunerea completului de judecată în caz de absență a titularului.

(3) În situația incidentelor procedurale care se referă la o parte din membrii completului de judecată, soluționarea acestora se va face de către un complet constituit prin includerea judecătorului sau a judecătorilor stabiliți prin planificarea de permanență.

Titlul II. Instanțele judecătorești

Capitolul I. Înalta Curte de Casație și Justiție

Secțiunea 1. Organizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Art. 20. (1) În România funcționează o singură instanță supremă, denumită Înalta Curte de Casație și Justiție, cu personalitate juridică și cu sediul în capitala țării.

(2) Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.

¹⁾ Alin. (3) al art. 18 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 36 alin. (21) din Legea nr. 214/2024.

(3) Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție are calitatea de ordonator principal de credite, putând delega această calitate unuia dintre vicepreședinți.

(4) Cheltuielile necesare funcționării Înaltei Curți de Casație și Justiție se finanțează din bugetul de stat.

(5) Înalta Curte de Casație și Justiție cuprinde în structură Cancelaria, direcții, servicii și birouri, cu personalul stabilit prin statul de funcții.

(6) Ședințele de judecată ale Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii, ale Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și ale Secțiilor Unite se pot desfășura, în mod excepțional, și prin intermediul sistemului de videoconferință.

Art. 21. (1) Înalta Curte de Casație și Justiție se compune din: președinte, 2 vicepreședinți, 4 președinți de secții și judecători.

(2) Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în 4 secții - Secția I civilă, Secția a II-a civilă, Secția penală, Secția de contencios administrativ și fiscal și Secțiile Unite, cu competență proprie.

(3) În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și completurile de 5 judecători.

(4) La începutul fiecărui an, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, la propunerea președintelui sau, în lipsa acestuia, a unuia dintre vicepreședinți, poate aproba ori, în cazurile prevăzute de lege, aprobă înființarea de completuri specializate în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, în funcție de numărul și natura cauzelor, precum și de volumul de activitate al fiecărei secții.

(5) Înființarea și desființarea completurilor de judecată în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, altele decât cele prevăzute la alin. (4), se aprobă de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, în condițiile legii.

(6) În mod excepțional, în situația existenței unui volum ridicat de activitate la nivelul unei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție care soluționează cauze în alte materii decât cea penală, pentru soluționarea acestora într-un termen optim și previzibil, colegiul de conducere, la propunerea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, va putea dispune repartizarea temporară în cadrul acelei secții, pe durata unui an, a unor judecători de la alte secții decât cea penală, desemnați cu acordul acestora, iar în lipsa acordului, prin tragere la sorți.

(7) Președinții de secție convoacă judecătorii secției și supun dezbaterii acestora jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și alte probleme de interes general, în vederea luării măsurilor necesare pentru unificarea jurisprudenței și pentru buna desfășurare a activității secției, fără a aduce atingere principiilor independenței judecătorilor și al supunerii lor numai legii.

Art. 22. (1) În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează magistrați-asistenți, stabiliți prin statul de funcții.

(2) Magistrați-asistenți participă la ședințele de judecată ale Secțiilor Unite, ale Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii, ale Completului pentru dezlegarea

unor chestiuni de drept, ale completurilor de 5 judecători și ale completurilor de judecată din cadrul secțiilor.

(3) Magistrații-asistenți care participă la ședințele de judecată ale Înaltei Curți de Casație și Justiție participă cu vot consultativ la deliberări, semnează minutele și redactează hotărâri, conform repartizării făcute de președinte pentru toți membrii completului de judecată.

(4) Prim-magistratul-asistent, magistrații-asistenți-șefi și magistrații-asistenți îndeplinesc și alte atribuții stabilite prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Secțiunea a 2-a. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție

Art. 23. (1) Secția I civilă, Secția a II-a civilă și Secția de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel.

(2) Hotărârea de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale cu soluționarea excepției de neconstituționalitate, pronunțată de ultima instanță, este supusă căii de atac a recursului.

(3) Secția I civilă, Secția a II-a civilă și Secția de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă printr-un complet diferit al acestora recursul formulat împotriva hotărârilor pronunțate de aceste secții, prin care a fost respinsă cererea de sesizare a Curții Constituționale cu soluționarea excepției de neconstituționalitate.

Art. 24. (1) Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă:

a) în primă instanță, procesele și cererile date prin lege în competența de primă instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție;

b) apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de curțile de apel și de Curtea Militară de Apel;

c) contestațiile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de curțile de apel, de Curtea Militară de Apel și de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție;

d) apelurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel;

e) recursurile în casație împotriva hotărârilor definitive, în condițiile prevăzute de lege;

f) recursurile împotriva hotărârilor de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale cu soluționarea excepției de neconstituționalitate pronunțate de curțile de apel;

g) sesizările în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei probleme de drept.

(2) Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, când judecă în ultimă instanță, judecă printr-un complet diferit al acesteia recursul formulat împotriva hotărârilor pronunțate